

Notat

Til: Dan-Øystein Pettersen
Forfatter: Anita Evenset, Akvaplan-niva

Sak: Skattøra Reiselivsanlegg, gnr. 45 / bnr. 1, Hansnes, Karlsøy kommune

Bakgrunn

I medhold av Plan- og bygningsloven §12-8 har Dan-Øystein Pettersen igangsatt arbeid med reguleringsplan for reiselivsanlegg på eiendommen gnr. 45 / bnr. 1, Skattøra ved Hansnes i Karlsøy kommune. I kommuneplanens arealdel kode FT5, er deler av området avsatt til "fritids- og turistformål". Planområdet er totalt på ca. 15 daa, hvorav fritidsboliger, naust, adkomstveg ned fra fylkesvegen med trafikkareal og parkering samlet utgjør ca. 7,8 daa. Øvrig areal på ca. 7,2 daa omfatter småbåthavn og molo. I FT5 området som er avsatt i kommuneplanens arealdel er ca. 50% av moloen tatt med.

Det er tidligere gjennomført en konsekvensvurdering av Karlsøy kommune som omfatter etablering av turistanlegg med tilhørende infrastruktur på land, men denne omfatter ikke mulige konsekvenser for marint liv ved etablering av molo.

Moloen ble etablert i perioden 2017 – 2019. Den ligger i underkant av 100 m øst for Fv. 7914 (Grunnfjordveien) (Figur 1). Fra sommer/høst 2017 ble det fylt litt under halv vannstand mellom flo og fjære. Fylling nr. 2 ble utført høsten 2019. Deretter ble molo stående uten aktivitet frem til sommeren 2020 da kommunen mottok klage på moloen. I 2021 gjennomført Arktisk Geotek en geoteknisk vurdering av grunnen moloen er etablert på. Vurderingen ble basert på tilgjengelige data og ingen befaring ble gjennomført. Basert på tilgjengelig grunnlagsmateriale ble det vurdert at det ikke er sannsynlig at en eventuell skredutvikling ved molo har forplantningsevne til å forårsake områdeskred mot boligområde på Skattøra. Områdestabiliteten vurderes å være tilfredsstillende iht. TEK-17.

I forbindelse med en planlagt kunngjøring av melding om oppstart av planarbeidet anbefaler Karlsøy kommune tiltakshaver å gjennomføre en vurdering om det er behov for en konsekvensvurdering (KU) av den etablerte moloen (brev datert 14.06.2024). Hvis en faglig vurdering resulterer i at det ikke er behov for en KU må dette begrunnes). I den forbindelse har Dan-Øystein Pettersen bedt Akvaplan-niva å utarbeide et notat som vurderer eventuelle konsekvenser av etableringen for marint miljø. Vurderingene i notatet er basert på tilgjengelig informasjon fra tiltakshaver, samt databaser og litteratur. Det er ikke gjennomført befaring eller feltarbeid i det aktuelle området.

Figur 1. Kartutsnitt som viser Skattøra og moloen (i grått nord for Skattøra) som ble etablert i 2017-2018(2019). Kilde: Norgeskart.no.

Om Akvaplan-niva

Akvaplan-niva er et ledende forsknings og rådgivingselskap innen marint miljø og akvakultur. Selskapet ble stiftet i 1984, og har i dag 130 ansatte. Selskapet er eid av Norsk Institutt for Vannforskning, NIVA, og er et godkjent forskningsinstitutt. Vårt hovedkontor er lokalisert til Framsenteret i Tromsø. De ansatte gjennomfører årlig over 500 større og mindre miljørelaterte oppdrag i Norge og internasjonalt. Akvaplan-niva gjennomfører årlig flere store overvåkings-program for Miljødirektoratet, Statsforvalter, kommuner og ulike industriaktører. Vi utfører videre konsekvensvurderinger og risikoanalyser for ulike typer menneskelig aktivitet i akvatisk miljø

Forskning utgjør en stor del av bedriftens oppgaver. Våre forskning fordeler seg innen følgende hovedområder: Økotoksikologi, Petroleum og miljø, klima og økosystemer, fysisk oceanografi, biodiversitet og akvakultur. Vi har laboratorier som er akkreditert for opparbeiding av bløtbunnsprøver, spesialdesignede laboratorier for gjennomføring av økotoksikologiske eksperimenter og analyser, samt fasiliteter for forsøk med fisk.

Akvaplan-niva er sertifisert etter følgende internasjonale standarder:

- [NS-EN ISO 9001:2015](#) Ledelsessystemer for kvalitet
- [NS-EN ISO 14001:2015](#) Ledelsessystemer for miljø

Vi leverer også en rekke akkrediterte tjenester.

Områdebeskrivelse

Tiltaksområdet ligger i Langsundet, vannforekomst 0403010900-C. Vanntypen er kystvann, Beskyttet kyst/fjord. Økologisk tilstand i vannforekomsten er Svært god, mens kjemisk tilstand er satt til Udefinert (Vannett.no, 08.08.2024).

Fysisk miljø: Strømmen i områdene utenfor moloen er rundt 10 cm/sek, men vi har ikke opplysninger om strøm helt nært land (Havstraum.no)

Naturressurser: Strandsonen i området hvor moloen er etablert har preg av sandstrand og i konsekvensvurderingen for landområdene er området beskrevet som en "attraktiv del av strandsonen". Langsundet karakteriseres som et viktig friluftsområde (Naturbase, 08.08.2024).

Langsundet er videre registrert som gyteområde og oppvekst og beiteområde for fisk (Naturbase). Det er ikke registrert ålegress, skjellsand eller tareskog i området, men det er så langt vi har kjennskap til ikke gjennomført kartlegginger av slike naturtyper i området.

Av sårbare arter/arter med sørlig stor forvaltningsinteresse er det registrert tjeld (*Haematopus ostralegus* – nær trua art), storspove (*Numenius arquata* - art av særlig stor forv.int.), svartand (*Melanitta nigra* - art av særlig stor forv.int.), storskarv (*Phalacrocorax carbo* - art av særlig stor forv.int), fiskemåke (sårbare) og lomvi (kritisk truet) ved Skattøra. Kunnskapsgrunnlaget for fugl er imidlertid svært begrenset ettersom det kun er en registrert observasjon (dvs. flere individer registrert på kun ett tidspunkt) for hver av disse artene.

Det pågår fiske etter torsk med garn i Langsundet, samt uer og rognkjeks nord for området (Kystinfo.no, 08.08.2024).

Forurensning: Området kan være noe påvirket av diffus avrenning og utslipp fra fiskeoppdrett (Liten grad). Ellers kan noe avrenning fra bosetting påregnes, men det er lite sannsynlig at den spredte bebyggelsen har medført vesentlig forurensning av strandsonen. Ifølge Naturbase er nærmeste potensielle forurensningskilder en fylling ved Hansnes (ca. 3 km sør for Skattøra) og en nedlagt skytebane i Langåsvik (ca. 3 km nord for Skattøra). Det ble ikke gjennomført noen kartlegging av forurensning i sedimentene i forbindelse med etablering av moloen og vi har heller ikke kjennskap til andre undersøkelser av forurensning i strandsonen i nærheten av det aktuelle området.

Beskrivelse av tiltaket

Ved etablering av molo ble det gjennomført meget begrenset mudring i indre del for å sikre fundamentering på fast grunn, men vi har ikke opplysninger om mudringsmengde eller dybde. Ifølge tiltakshaver er moloen i hovedsak bygget på en rygg bestående av kompakt, stabil morenemasse. Moloen stikker ca. 35 meter ut og har en tilsvarende bredde (Figur 2). Den ble bygd ved bruk av naturstein som stammer fra grunnarbeidsprosjekter i Hansnes-området og av steinmasser fra opprydding i et gammelt steinuttak i Langåsvika/Oterbergan (ca.3 km mot Grunnfjorden). Totalt sett så er det tilført ca. 2000m³ med stein i moloen, hvorav ca.1/3 er naturstein, ca.1/3 er oppsprukket stein fra steinuttaket og ca.1/3 er steinmasser som er sprengt ut med sprengstoff.

Figur 2. Moloen ved Skattøra med angivelse av dimensjoner. Kilde: Norgeskart, med påtegning fra tiltakshaver.

Mulige konsekvenser for marint miljø

Generelle betraktninger

Etablering av en molo kan påvirke det marine miljøet på ulike måter, men effektene er avhengige avhengig av hvor og hvordan den bygges og hvor stor den er.

Hvis havbunnen der moloen etableres er forurensset vil dumping av stein på havbunnen føre til spredning av forurensning til omkringliggende områder. Ved bruk av sprengstein er det risiko for spredning av plast/mikroplast fra bl.a. plastarmering og/eller tennledninger.

Generelt vil etablering av en molo påvirke strømningsmønster og sedimenttransport i området. Dette kan igjen påvirke vannkvalitet og habitat for bunnlevende organismer. Ved å endre vannstrømmene, kan en molo bidra til opphopning av næringsstoffer eller forurensning i visse områder, som kan føre til algeoppblomstringer eller hypoksi (lavt oksygeninnvå). Bygging av en molo kan også føre til tap av viktige habitater, som sjøgressenger, korallrev eller tidevannssoneområder, som er viktige for en rekke marine arter. Hvis moloen etableres i et område med bløtbunn introduseres en ny type substrat, som kan koloniseres av alger, muslinger og andre marine organismer. Nye substrat kan dermed endre den lokale sammensetningen av alger og fauna og dermed den økologiske balansen. I noen tilfelles kan nye substrattyper koloniseres av fremmede arter, som igjen kan fortrenge lokal arter.

Vurdering av mulige konsekvenser av molo ved Skattøra

Det er spredt bebyggelse og lite industri i området rundt den etablerte moloen og ingen kjente forurensningskilder i umiddelbar nærhet. Det vurderes derfor som lite sannsynlig at etableringen medførte spredning av miljøgifter. Ved dumping av steinmassene i sjø ble det høyst sannsynlig virvlet opp en del sediment som førte til økt turbiditet i vannmassene. Partikler i vannmassene kan påvirke fisk og filtrerende organismer på sjøbunnen, men ved dette begrensede tiltaket har økningen i turbiditet trolig vært av kort varighet. Eventuelle effekter har derfor vært lokale og hatt liten betydning for dyresamfunn. Det kan ha vært endel plast i sprengsteinen som ble benyttet til utfylling (ca. 1/3 av massen), noe som kan ha ført til spredning av mikroplast.

Nedsatt strømhastighet innenfor moloen kan ha redusert sediment-avsetninger, men denne effekten vil berøre et svært lite område. Det er gode strømforhold i området, og i Ifølge tiltakshaver er det ikke tegn til algeoppblomstring eller redusert oksygeninnhold i vannmassene innenfor molo (farge, lukt).

Det er ikke registrert noen spesielt sårbare naturtyper/arter i området hvor moloen er etablert, men det må bemerkes at dette kan skyldes mangel på lokale undersøkelser. Ut fra tilgjengelig kartmateriale ser det ut som det er en blanding av sand og hardbunn i fjæresonen i og rundt det aktuelle området. Foreløpig vurdering er derfor at det er normal nord-norsk fjæresone i området, noe som gjør at rekolonisering etter tiltak skjer raskt. Bunnorganismer under selve steinfyllingen, samt i mudringsmasser har sannsynligvis gått tapt under etableringen, men det er et lite areal som er berørt og omkringliggende områder har tilsvarende bunns substrat så denne påvirkningen vurderes som ubetydelig.

Ettersom det finnes både bløtbunn og hardt substrat i nærheten av moloen ble det ikke introdusert en ny type habitat ved etablering av molo. I perioden moloen har stått i sjø vil det ha etablert seg ulike hardbunnsorganismer på den, men dette vil være fauna som allerede finnes i området. Det vurderes derfor som lite sannsynlig at moloen har påvirket lokalt marint liv i vesentlig grad.

Moloen anses heller ikke å være til hinder for fiskeriaktivitet i området.

Konklusjon

Vår vurdering er at etablering av moloen har hatt en liten påvirkning på marint miljø og at det ikke er behov for mer omfattende undersøkelser/vurderinger.